

6. ZDRAVOTNÍ PÉČE O CIZINCE

Data o cizincích, uvedená v této kapitole, jsou získána z Národních zdravotních registrů (Národního registru hospitalizovaných, Národního registru reprodukčního zdraví), informačního systému orgánů ochrany veřejného zdraví (Registru tuberkulózy) a z výkazů o čerpání zdravotní péče cizinci, která jsou v rámci Národního zdravotnického informačního systému (NZIS) zpracována v Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Uvedené údaje za zdravotnictví dávají pouze neucelenou informaci o čerpání zdravotní péče cizinci a o jejich zdravotním stavu v ČR.

Dalším možným zdrojem dat jsou informace uvedené na internetových stránkách ÚZIS ČR na adrese: <http://www.uzis.cz>.

Centrum mezistátních úhrad (CMÚ) zveřejňuje data o čerpání zdravotní péče cizinci – občany EU/EHS a Švýcarska a cizinci ze států, se kterými je uzavřena smlouva o sociálním zabezpečení zahrnující i oblast zdravotního pojištění a poskytování zdravotní péče, a data o vynaložených nákladech za tuto zdravotní péči. Je však potřeba zdůraznit, že CMÚ používá jiné definice než zákon o pobytu cizinců. Více informací na www.cmu.cz.

Metodické poznámky k tabulkám

Tabulky 6-1a. (6-1b.) a 6-2a. (6-2b.) Čerpání zdravotní péče cizinci

Údaje o čerpání zdravotní péče cizinci se sledují na ročním výkazu V (MZ) 1-01, který vyplňují pouze nemocnice. Jde o cizince, kteří hradí zdravotní péči ze smluvního zdravotního pojištění, pojištění uzavřeného v zahraničí, hotově nebo je zdravotní péče hrazena státními orgány (Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem spravedlnosti, krajskými úřady apod.). Zároveň jsou v počtu cizinců uvedeni i žadatelé o azyl, kteří jsou ubytováni v azylových zařízeních a za které je zdravotní péče hrazena Ministerstvem vnitra

Ve výkazu nejsou uvedeni cizinci, kteří čerpají zdravotní péči z veřejného zdravotního pojištění.

V publikaci „Cizinci v ČR“ je od roku 2011 uváděna přehledná tabulka, která se týká čerpání zdravotní péče cizinci podle krajů, v členění dle osob (tabulka 6-1b.) resp. dle výše nákladů (tabulka 6-2b.).

Tabulky týkající se čerpání zdravotní péče cizinci uvádějí data za nemocnice za zdravotnictví celkem. Znamená to, že jsou vedle nemocnic resortu zdravotnictví uvedeny i nemocnice Ministerstva obrany a Ministerstva spravedlnosti. V České republice byla v nemocnicích v roce 2015 poskytnuta zdravotní péče 103 887 cizincům. Z toho bylo ošetřeno 51 403 cizinců ze zemí Evropské unie. Tyto počty cizinců ošetřených v nemocnicích jsou opět mírně vyšší než v předešlých letech.

Zdravotní péče byla poskytnuta, stejně jako v předchozích letech, nejčastěji občanům Slovenska (21,8 %, tj. 22 609 osob). Následují cizinci ze skupiny zemí „ostatní“ (19,9 %, tj. 20 652 osob), „ostatní země bývalého SSSR“ (13 %, tj. 13 509), Ukrajiny (10,7 %, tj. 11 084 osob) a Německa (7,1 %, tj. 7 381 osob). V hrazení zdravotní péče převažovalo u občanů Slovenska a Německa zahraniční pojištění, u občanů ze skupiny zemí „ostatních zemí bývalého SSSR“, „ostatní“ a Ukrajiny placení hotově. Z ošetřených cizinců celkem bylo, stejně jako v předchozích letech, nejvíce pacientů ve věkové skupině 20 - 59 let (69,8 %).

Z hlediska územního členění bylo nejvíce cizinců v roce 2015 ošetřeno v nemocnicích v Hl. m. Praze (42,4 %, tj. 44 047 osob), dále v Jihomoravském (12,2 %, tj. 12 641 osob) a v Karlovarském kraji (7,8 %, tj. 8 116 osob). Kraje s nejmenším počtem ošetřených cizinců z celkového počtu cizinců ošetřených v nemocnicích v ČR jsou opět kraj Pardubický (0,7 % tj. 738 osob) a Kraj Vysočina (1 %, tj. 1 043 osob).

Zdravotní péče poskytnutá cizincům v nemocnicích ČR si vyžádala náklady celkem ve výši 2 133 129 tis. Kč. Z celkových nákladů představovaly náklady na pacienty z EU 53,4 %, a to v celkové výši 1 139 972 tis. Kč. Nejvyšší náklady, tak jako každý rok, za poskytnutou zdravotní péči vykazovali pacienti ze Slovenska (490 431 tis. Kč), dále ze zemí bývalého SSSR (404 295 tis. Kč) a skupiny „ostatní“ (339 687 tis. Kč). V rámci úhrad zdravotní péče poskytnuté cizincům v nemocnicích činila nejvyšší platba hotově, a to ve výši 1 409 570 Kč. Tuto formu platby využilo 44,6 % pacientů, tj. 46 352 osob. Platba ze zahraničního pojištění činila z hlediska celkových úhrad zdravotní péče cizinci 21,6 %, konkrétně 460 193 tis. Kč. Podíl uhrazených nákladů na zdravotní péči z celkových nákladů činil 97,6 %. Neuhrazeno po lhůtě splatnosti za zdravotní péči poskytnutou cizincům zůstalo k 31. 12. 2015 celkem 51 994 tis. Kč, tj. 2,4 % z celkové výše nákladů na zdravotní péči.

Více než polovina (61 %) všech vykázaných nákladů na zdravotní péči poskytnutou cizincům v krajích připadala na Hl. m. Praha (1 300 845 tis. Kč). S odstupem následoval kraj Karlovarský (17,3 %, tj. 369 427 tis. Kč).

Tabulka 6-3. Hospitalizovaní cizinci v nemocnicích podle příčin hospitalizace v roce 2015

Do roku 2005 byli v této tabulce vykazováni pouze cizinci s přechodným pobytem. Od roku 2006 jsou uvedeni cizinci bez ohledu na délku pobytu na území ČR včetně turistů. Vysoký nárůst počtu případů hospitalizace cizinců v nemocnicích proti roku 2005 souvisel se změnou sledování cizinců v Národním registru hospitalizovaných, kdy byla zavedena položka „Příslušnost k EU“.

V roce 2015 vzrostl počet případů hospitalizace cizinců oproti roku 2014 o 3,3 % a činil 37 351 případů. Nejčastějším důvodem hospitalizace cizinců zůstává, jako v předchozích letech, i nadále těhotenství, porod a šestinedělí. Následují faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotními službami (jedná se např. o prohlídky a vyšetření, které vyžadují hospitalizaci, pozorování po úrazu nebo při podezření na určitá onemocnění) a poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin. Nejméně cizinců bylo hospitalizováno z důvodů nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity.

Tabulky 6-4. a 6-5. Potraty cizinek

Všechny druhy potratů provedené ve zdravotnických zařízeních ČR podléhají hlášení „Žádost o umělé přerušování těhotenství (UPT), hlášení potratu a mimoděložního těhotenství“. Toto hlášení se vyplňuje též za cizinky s trvalým a dlouhodobým pobytem na území ČR. Cizinky s přechodným pobytem a turistky se nesledují.

V roce 2015 bylo v České republice evidováno 1 909 potratů cizinek, což znamená opět další, i když mírný pokles proti předchozímu roku, a to o 2,4 %. Z toho připadlo 1 195 (63 %) na umělá přerušování těhotenství. Z umělých přerušování těhotenství (UPT) bylo 12,7 % provedeno ze zdravotních důvodů. Miniinterrupce tvořily 74,8 % všech UPT, kdy proti loňskému roku došlo opět k jejich poklesu, a to o 6,1 % (952 v roce 2014 a 894 v roce 2015).

Od roku 2002 docházelo k postupnému poklesu celkového počtu potratů cizinek (z 2 751 v roce 2002 a na 2 238 v roce 2005). Od roku 2006 byl zaznamenán růst počtu potratů až do roku 2008. Od roku 2009 dochází, po třech letech růstu, k poklesu počtu potratů cizinek, i když v uplynulém roce (2015) již pouze mírnému. Hodnocení údajů podle jednotlivých krajů je ovlivněno největším soustředěním cizinců v Hl. městě Praha a Středočeském kraji, kde je nejvyšší podíl potratů z celé ČR.

Tabulka 6-6. Nově hlášená onemocnění TBC v ČR podle země narození nemocného

Tabulka se týká počtu nově hlášených onemocnění tuberkulózou (TBC) v ČR podle země narození nemocného, nemusí jít o cizince.

V roce 2015 bylo celkem nově hlášeno 518 případů onemocnění TBC, tj. o 0,8 % více než v roce 2014. Znamená to, že od roku 2014 pokračuje rostoucí trend počtu nově hlášených onemocnění TBC. V absolutních hodnotách byl počet nově hlášených onemocnění TBC v roce 2015 proti roku 2014 vyšší o 4 případy.

Meziročně se počet případů TBC u cizinců zvýšil absolutně o 14 a jejich podíl na celkovém počtu onemocnění TBC se zvýšil z 18,7 % na 21,2 %.

Nejvyšší počet nově hlášených onemocnění TBC v ČR připadl v roce 2015 na občany Slovenska (26 případů) a Ukrajiny (24). Za rok 2015 byl v Registru tuberkulózy zaznamenán nově za sledované roky 1 případ onemocnění TBC cizince z Řecka.

* * * * *

Kapitola 6 o zdravotní péči o cizince v České republice je publikována od roku 2010 v užším rozsahu ve srovnání s rozsahem předchozích let. Jedná se vpuštění původní tabulky 6-1. Smluvní zdravotní pojištění cizinců a o rozsah tabulek (původně 6-2. a 6-3., nyní 6-1. a 6-2.) Čerpání zdravotní péče cizinci.

Data jsou uvedena za zdravotnictví celkem. Do roku 2002 (včetně) byla data v tabulkách publikována pouze za resort zdravotnictví.

V roce 2015 vyhledalo lékařskou péči v nemocnicích proti předchozímu roku o 6 702 cizinců více. Výše celkových nákladů na zdravotní péči vzrostla oproti roku 2014 téměř trojnásobně. Počet cizinců hospitalizovaných v nemocnicích podle příčin hospitalizace vzrostl oproti roku 2014 o 3,3 %, tj. o 1 193 pacientů.

V roce 2015 pokračoval pokles počtu potratů cizinek. Zatímco v roce 2014 poklesly počty potratů cizinek meziročně o 216, v roce 2015 to bylo již jen o 46 případů. Umělá přerušení těhotenství (UPT) představovala 62,6 % všech potratů (vč. mimoděložních těhotenství), mimoděložní těhotenství se na celkovém počtu potratů podílela pouze 3,6 %. V roce 2015 byl zaznamenán pokles u počtu UP, o 142 případů (1 195 v roce 2015 proti 1 337 v roce 2014). Počtu mimoděložních těhotenství naopak o 32 případů vzrostly z 37 v roce 2014 na 69 v roce 2015). Nově hlášená onemocnění TBC v ČR podle země narození nemocného zaznamenala v roce 2015 proti roku 2014 růst (o 4 případy).

Celkově lze shrnout, že v roce 2015 došlo k poklesu sledovaných údajů týkajících se potratů cizinek v ČR. U ostatních údajů došlo oproti roku 2014 k růstu, a to u údajů týkajících se čerpání zdravotní péče cizinci v nemocnicích jak z hlediska počtu osob, tak i vynaložených nákladů na jejich zdravotní péči, počtu hospitalizovaných cizinců v nemocnicích a počtu nově hlášených onemocnění TBC u osob narozených mimo ČR, přičemž nejmarkantnější meziroční nárůst je patrný u čerpání zdravotní péče cizinci z hlediska vynaložených nákladů.